Årets PLANTEARVEN-prisen 2010 ble utdelt søndag 24. oktober og årets pris gikk til Idar H. Jansen for hans innsats for å gjenfinne gamle, neste tapte roser og for å dele sin kunnskap til rosevenner om nesten glemte, historiske roser. Høytideligheten fant sted under en markering av Naturmangfoldåret på Jærmuseets avdeling på Vitengården på Nærbø.

TEKST OG FOTO:
ÅSMUND ASDAL

Idar H. Jansen (t.h.) fikk PLANTEARVEN-prisen for 2010. Det var landbruksdirektør i Rogaland Hadle Nevøy som sto for tildelingen på et arrangement i anledning FN's naturmangfoldår på Jærmuseet 24. oktober.

PLANTEARVEN-prisen 2010 til Idar H. Jansen

Historiske roser er også en del av det biologiske mangfoldet og det var derfor naturlig at Idar H. Jansen ble hedret i Naturmangfoldåret 2010. Det var Landbruksdirektør i Rogaland Hadle Nevøy som sto for tildelingen på Jærmuseets aktivitetsdag i anledning Naturmangfoldåret søndag 24. oktober.

Gamle roser er både kulturhistorie og genressurser med verdifulle egenskaper til framtidig bruk. Flere av rosene som Jansen har samlet og kanskje reddet fra utryddelse, har da også kommet til ny heder og verdighet og er nå i produksjon og salg.

Stor samling av historiske roser

Siden midt på 80-tallet har Jansen samlet roser og informasjon om roser, og blant amatører er han i dag ganske sikkert landets mest kunnskapsrike når det gjelder de historiske rosene.

I hagen på Jørpeland, som er på mindre enn et mål, er det i dag samlet ca. 250 roser, hvorav halvparten er gamle historiske roser. Informasjon om rosene og hagen finnes på Jansens egen nettside *Velkommen til Rosehagen*.

Bevarte roser i salg på nytt

Jansen har også drevet en omfattende informasjonsvirksomhet via foredrag,

PLANTEARVEN-prisen deles ut hvert år som en påskjønnelse for særlig innsats for bevaring og/eller bruk av genressurser og genetisk mangfold, f.eks. gamle sorter av matplanter eller pryd-planter.
I år deles prisen ut for femte gang og hittil har tilsammen ni personer og en organisasjon fått prisen.
I 2009 ble prisen gitt til Brynhild Mørkved og natur-vernforbundet i Buskerud. Tidligere har disse fått prisen: Styrkar Foss og Knut Lange-land (2008), Andreas Hørthe, Even Bratberg og Magne Gullord (2007) og Erling Olsen, Anne Brit Ellingsen og Judith van Koesveld i 2006.

Prisen består av et spesial-laget PLANTEARVEN-trykk laget av Ås-kunstneren Otto Østenstad og et diplom.

http://www.plantearven.no/plantearvenprisen/

http://home.onlineno/~roseidar/

på stands på messer, gjennom artikler i Norsk Roseforenings tidsskrift *Rosebladet* og gjestfritt tatt imot besøkende i sin egen hage. En omfattende dokumenta-sjon om over 2000 historiske roser over 430 sider er skrevet og foreløpig tilgjen-gelig elektronisk.

Jansen er også raus når det gjelder å dele rosene han har samlet med andre, og slik har han bidratt til at nesten utryddete roser nå finnes i mange hager. Noen av dem han har funnet blir i dag også produsert og er til salgs fra rose-gartnerier i flere nordiske land.

BEGGE FOTO: IDAR H. JANSEN

Geschwinds rose 'El Ariana' var ukjent i rosesamlinger i Europa og lenge ansett som tapt. Idar fant rosen beskrevet i Bryne planteskoles katalog fra 1917. Frem til rundt 1960 hadde den vært en av de mest populære i Brynes produksjon, men i utenlandske kataloger var den på det tidspunkt helt fraværende. På slutten av 1980-tallet fikk Idar en plante av Leon Stangeland i Stavanger. Etter flere leterunder både i bøker og i rosesamlinger, kontaktet han Per Harald Salvesen ved Arboretet og Botanisk hage på Milde i Bergen. Salvesen svarte i e-post 20. august 2001: «– I Jägers Rosenlexikon (1960) er sorten ført opp slik: 'Ariana, El'. (LH) Geschwind 1912; nanking m. fleischf.» – I *Rosebladet 4/2007* står det i faktaspalten s. 25: «– I Stavanger-distriktet er det registrert 22 funn av 'El Ariana' ved gamle hus, men trolig finnes flere hundre eksemplarer dyrket langs kysten fra Møre til Oslo. Den spres dessuten mellom roseentusiaster og er siden vel ti år tilbake i salg, bl.a. hos Gerd Anvik. Sætre i Hurum. Den er sikret i Rosariet i Arboretet på Milde og er plantet ved Frida Hansen-huset i Stavanger. Rosen var Det norske arborets gave til Rosarium Sangerhausen i anledning deres 100-års jubileum sommeren 2004, og er nå reintrodusert på kontinentet.» Red anm.

Se *Rosebladet 4/2001*;
Idar H. Jansen: Mysteriet om 'El Areana' er løst!

Rosebladet 4/2007;
Idar. H. Jansen og Per Harald Salvesen: 'El Ariana' – gammel skjønnhet gjenfunnet.